

ایران به روابط خود با طالبان رسمیت می‌بخشد

به قلم آرون وای‌زین (fa/experts/arwn-way-zyn/)

۲۷ مارس ۲۰۲۳

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/iran-formalizes-ties-taliban

العربية (/ar/policy-analysis/ayran-tdfy-altab-alsmy-ly-laqatha-m-hrkt-talban/)

درباره نویسنده

آرون وای‌زین (fa/experts/arwn-way-zyn/)

آرون وای‌زین عضو گروه ریچارد بورو در انستیتو واشنگتن که تحقیقاتی را در حوزه جهان عرب اهل سنت در شمال آفریقا و سوریه و همچنین نبردهای خارجی و جهادگری آنلاین صورت داده است

تحلیل کوتاه

دو دولت برای ماه‌ها در مسائل دیپلماتیک متعارف با هم ارتباط داشته‌اند اما تحویل اخیر سفارتخانه به طالبان احتمالاً نگران‌کننده‌تر باشد چرا که هر دو رژیم سرکش هستند و توانایی هماهنگی علیه منافع آمریکا در منطقه را دارند

در ۲۶ فوریه ایران رسماً سفارت افغانستان را در تهران به دیپلمات‌های طالبان تحویل داد که گامی بلند در جهت رسمی‌سازی و تعمیق روابط دو طرف است. روابط بین دو دولت از صفر شروع نخواهد شد چون طی یک سال و نیم گذشته روابط در تعدادی از حوزه‌ها در حال رشد بوده است. طالبان قبلاً در مشهد و زاهدان سرکنسولگری داشتند ضمن آنکه ایران بعد از تصرف افغانستان به دست طالبان در سال ۲۰۲۱ هرگز رسماً سفارت خود را در کابل تعطیل نکرد. وضعیت به طور قابل ملاحظه‌ای متفاوت از تنش‌هایی است که ویژگی برجسته دور اول «امارت اسلامی» طالبان بود در آن زمان به خاطر بدرفتاری طالبان با جامعه هزاره شیعه افغانستان و کشتن دیپلمات‌های ایرانی در سال ۱۹۹۸ در کنسولگری مزار شریف تهران نگرانی‌های امنیتی عمیقی درباره این گروه داشت. در واقع تحویل سفارت به طالبان دستاورد دیگری در تلاش مستمر گروه برای کسب (-<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/looking-legitimacy-taliban-diplomacy-fall-kabul>) مشروعیت (-<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/looking-legitimacy-taliban-diplomacy-fall-kabul>) و (-<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/turkey-calls-recognition-talibans-islamic-emirate>) رسمیت (-<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/turkey-calls-recognition-talibans-islamic-emirate>) بین (-<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/turkey-calls-recognition-talibans-islamic-emirate>) المللی (-<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/turkey-calls-recognition-talibans-islamic-emirate>) کامل است هرچند این رسمیت هنوز حاصل نشده است.

پیش و پس از سقوط کابل

ایران بعد از واقعه ۱۹۹۸ تا سال‌ها از طالبان فاصله گرفت ولی حضور طولانی آمریکا در افغانستان به دلیل خصومت دوجانبه ایران و

طالبان با واشنگتن و تمایل هر دو به خروج امریکا به گرم شدن روابط دو طرف کمک کرد. ازین رو سال‌های منتهی به سقوط کابل در ۲۰۲۱ شاهد گزارش‌های فزاینده از تامین سلاح برای طالبان از سوی ایران بود و بعد از آن روابط مرتباً گسترش یافت و شتاب گرفت. اولین همکاری‌های دیپلماتیک علنی تهران با رژیم جدید طالبان در اوایل اکتبر ۲۰۲۱ بود سه ماه بعد مقامات گروه برای ملاقات‌هایی در تهران دعوت شدند. از آن زمان آن‌ها شصت‌وهفت ملاقات داشته‌اند که رتبه چهارم در میان پنجاه‌وهشت کشوری است که با طالبان تعامل دیپلماتیک پیدا کرده‌اند یعنی بعد از چین ترکیه و قطر. علاوه بر این چهار مورد از تعاملات ایران چندجانبه بوده که نشان از عمق تماس‌های آن‌هاست. ماه گذشته از طالبان برای شرکت در چندین مراسم مرتبط با سالگرد انقلاب اسلامی ایران دعوت شد هم در افغانستان هم در قطر.

تاکنون بیشتر نشست‌ها بین این دو بر مجموعه معینی از مسائل تمرکز داشته است: امنیت مرزی (به‌خصوص تجارت عظیم مواد مخدر) فرصت‌های سرمایه‌گذاری در بخش‌هایی چون تولید انرژی معدن کشاورزی و راه‌آهن نگرانی‌های طالبان در مورد رفتار با میلیون‌ها پناهنده افغانستانی در ایران و درخواست گروه برای بهبود سیستم‌های خود در داخل کشور با کسب تخصص در حوزه‌های مختلف به خصوص بخش بهداشت عمومی. از ماه می ۲۰۲۲ این ملاقات‌ها ملموس‌تر شد و کمتر شبیه آن بود که دو طرف خواسته باشند از هم امتیاز بگیرند. این سطح از راحتی فزاینده منجر به تعدادی از معاملات دوجانبه و گفتگو درباره همکاری بر سر مسائل گوناگون شده است و تحویل سفارت احتمالا این همکاری را به مراتب عمیق‌تر خواهد کرد. برخی از دیدارهای قابل توجه از این قرار است:

- **۱۳ می ۲۰۲۲:** وزارت دفاع طالبان و هیئتی از ایران به توافق امنیت مرزی برای مقابله با قاچاق انسان و مواد مخدر دست یافتند. یک کمیته مشترک برای کمک به هماهنگی گشت‌های مرزی یکدیگر تشکیل شد.
- **۲۹ می:** معاون اداره تعلیمات تخنیکی (آموزش‌های فنی) طالبان و معاون وزارت کار و امور اجتماعی ایران یک تیم فنی برای بررسی مسائل فراوان در توسعه «شاهراه شیخ ابونصر فراهی» شکل دادند تا مراحل پیشبرد پروژه را مشخص کنند.
- **۱۶ جولای:** امیر خان متقی وزیر خارجه طالبان و بهادر امینیان سفیر وقت ایران توافق کردند تا هیئت‌های مشترکی تشکیل دهند که نشست‌های منظمی برای تسهیل گفتگوهای تجاری آینده داشته باشند.
- **۲۳ جولای:** نمایندگان از شرکت نفت و گاز دولتی افغانستان بانک مرکزی افغانستان اداره ملی استاندارد وزارتخانه‌های مالیه امور خارجه و تجارت برای امضای قراردادی برای واردات ۴۵۰ هزار تن نفت ایران به تهران رفتند. آن‌ها همچنین توافق کردند تا خط لوله موجود بین دو کشور را توسعه دهند و پالایشگاه‌های مشترک تاسیس کنند.
- **۱۰ آگوست:** عبداللطیف منصور وزیر انرژی و آب افغانستان در نشستی با علی اکبر مهربانیان وزیر انرژی ایران دوباره بر تعهد دولتش به معاهده حقایق هیرمند در ۱۹۷۳ تاکید کرد. دلیل این حرکت احداث سدی از سوی دولت قبلی افغانستان است که ایران آن را برای اکوسیستم تالاب هامون خود مضر می‌داند.
- **۱۴ آگوست:** علیرضا بیگدلی از مقامات وزارت خارجه ایران به وزیر خارجه طالبان گفت که کنسولگری‌های ایران در افغانستان با هدف تسهیل مهاجرت قانونی و کنترل بهتر بر کسانی که از مرز رد می‌شوند صدور ویزا را از سر خواهند گرفت.
- **۲۰ آگوست:** قلندر عباد وزیر بهداشت طالبان و امینیان سفیر ایران برای گفتگو درباره تکمیل بیمارستان‌ها در بامیان و کابل و همین‌طور ارائه آموزش فنی ایران در زمینه درمان سرطان ملاقات کردند. در اوایل سپتامبر عباد برای درک بهتر از نظام بهداشتی ایران و پیاده‌سازی آموزش‌ها در افغانستان به ایران سفر کرد.
- **۲۰ آگوست:** امینیان سفیر ایران عبدالباقی حقانی وزیر تحصیلات عالی افغانستان و یک تیم فنی را برای بازدید از نظام آموزش عالی ایران دعوت کرد.
- **۴ سپتامبر:** حسن مرتضوی معاون سفیر ایران به والی ولایت ننگرهار افغانستان گفت که تهران آماده همکاری در بازسازی فرودگاه محلی است تا افغانستانی‌های بیشتری بتوانند با ویزا به ایران سفر کنند.
- **۱۵ نوامبر:** نورالدین عزیزی وزیر صنعت و تجارت طالبان و حسن کاظمی قمی فرستاده ویژه ایران درباره آغاز گفتگوی بخش خصوصی برای هماهنگی بهتر فرصت‌ها در جهت انجام پروژه‌های مشترک صحبت کردند. آن‌ها همین‌طور به ضرورت افزایش صادرات افغانستان به ایران تسهیل ترانزیت و تجارت کالا از طریق بندر چابهار و گسترش سرمایه‌گذاری‌های ایران در افغانستان اشاره داشتند.
- **۱۴ دسامبر:** اولین گفتگوهای برنامه‌ریزی‌شده بخش خصوصی در کابل انجام شد و بازرگانان ایرانی قول دادند ۱۰۰ میلیون دلار در کارخانجات تولیدی سرمایه‌گذاری کنند و این تلاش‌ها را در صورت موفقیت گسترش دهند.
- **۱۴ فوریه ۲۰۲۳:** حسن کاظمی قمی (اکنون سفیر جدید ایران) به شهاب‌الدین دلور وزیر معادن و پترولیوم طالبان گفت که ایران

BRIEF ANALYSIS

How to Use Militia Spotlight: Profiles

مارس ۲۰۲۳

Michael Knights

[\(/policy-analysis/how-use-militia-spotlight-profiles\)](/policy-analysis/how-use-militia-spotlight-profiles)

BRIEF ANALYSIS

Khamenei Attempts to Restore Optimism and Normalcy in Nowruz Speeches

مارس ۲۰۲۳

Omer Carmi

[\(/policy-analysis/khamenei-attempts-restore-optimism-and-normality-nowruz-speeches\)](/policy-analysis/khamenei-attempts-restore-optimism-and-normality-nowruz-speeches)

TOPICS

[\(fa/policy-analysis/trwrysm/\)](/policy-analysis/trwrysm/) تروریسم

[\(fa/policy-analysis/rb-w-aslam-syasy/\)](/policy-analysis/rb-w-aslam-syasy/) عرب و اسلام سیاسی

REGIONS & COUNTRIES

[\(fa/policy-analysis/ayran/\)](/policy-analysis/ayran/) ایران